

Parashat Vaera: Leading Gently

Rabbi Joshua Rabin, Astoria Center of Israel, Astoria, New York¹

Shemot 6:9	
וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה בֵּן אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל-מֹשֶׁה מִקְצֹר רוּחַ וּמַעֲבָדָה קָשָׁה:	But when Moses told this to the Israelites, they would not listen to Moses, their spirits crushed by cruel bondage.

1. Lead Them Gently

Midrash Shemot Rabbah 7:3	
וַיִּצְוֶם אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּגו'. אָמַר לָהֶם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּנֵי סָרְבָנִים הֵם, רָגִזִּין הֵם, טָרְחָנִין הֵם, עַל מִנַּת כֵּן תִּהְיוּ מְקַבְּלִים עֲלֵיכֶם שְׂיֵהִיו מְקַלְלִין אֶתְכֶם, שְׂיֵהִיו מְסַקְּלִים אֶתְכֶם בְּאֲבָנִים.	And commanded them concerning the Israelites... – the Holy One blessed be He said to: 'My children are naysayers, they are irritable, they are burdensome. Accept it upon yourself in full knowledge that they will curse you [and] they will stone you with stones.'

Rashi on Shemot 6:13	
וַיִּצְוֶם אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. צִוּם עֲלֵיהֶם לְהַנְהִיגָם בְּנִחָה וּלְסַבֵּל אוֹתָם (שְׁמוֹת רַבָּה):	וַיִּצְוֶם אל בני ישראל signifies that God commanded regarding the Israelites to deal with them in a gentle manner and to be patient with them (Shemot Rabbah).

2. The Gentle Path to Freedom

Rabbi Kalonymous Kalman Shapira, <i>Esh Kodesh</i> , Parashat Vaera 5700 (1939-1940)	
וַיְדַבֵּר אֱלֹקִים וְכו' אֲנִי ד' וְכו' וְלֹא שָׁמְעוּ אֶ"מ מִקְצֹר רוּחַ וּמַעֲבָדָה קָשָׁה וְכו', הֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְעוּ אֵלַי וְכו' וַיְדַבֵּר ד' אֶל מֹשֶׁה וְאֶת אֹהֵן וַיִּצְוֶם אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּפְרָשׁ צִוּהוּ עֲלֵיהֶם לְהַנְהִיגָם בְּנִחָה וּלְסַבֵּל אוֹתָם, וְצִוּהוּ מֵה שְׂיִכּוֹת ז"ל שֶׁמֶפְנֵי שְׂבָנִי לֹא שָׁמְעוּ מִצְרוֹת פְּרָעָה לֵכֵן יִנְהִיגוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אוֹתָם בְּנִחָה, וְהָיָה יוֹעִיל הַנְּהִיגָתָם בְּנִחָה אִם פְּרָעָה ח"ו עוֹד יֵעָנֶם.	"God spoke... 'I am the Lord'... and they did not listen to Moses because of shortness of spirit and hard labor... 'Behold, the Children of Israel did not listen to me'... And the Lord spoke to Moses and Aaron and commanded them concerning the Children of Israel... Rashi explains: He commanded them to lead Israel gently and to bear them patiently. But this requires explanation: what is the connection between these things? Why should it follow that because the Children of Israel did not listen due to Pharaoh's oppression, Moses and Aaron must therefore lead them gently? And what good will gentle leadership accomplish if, God forbid, Pharaoh continues to afflict them anyway?"

¹ All translations are from Sefaria, unless otherwise noted.

<p>אבל אנו מתפללים ותתננו לחן ולחסד ולרחמים וכו', מתחלה חן ואח"כ חסד ואח"כ רחמים, כי חן הוא למי שראוי ח"ו שלא להנצל ג"כ כמ"ש (סנהדרין דף ק"ח, מדרש רבה בראשית כ"ט) עה"פ ונח מצא חן שגם נח לא הי' כדאי להנצל אלא שמצא חן, וחסד נודע שהוא כולו חסד גם למי שאינו ראוי, רק רחמים הוא כבר מערב בדין, לא רק בדין ולא חסד לגמרי למי שאינו ראוי, רק שיהי' ראוי קצת וברחמים.</p>	<p>"But we pray: 'Grant us favor, lovingkindness, and mercy...'—first favor, then lovingkindness, and then mercy. For favor (hen) applies even to one who, God forbid, is not deserving of being saved at all, as the Sages say (Sanhedrin 108; Bereshit Rabbah 29) on the verse 'And Noah found favor'—for even Noah was not truly worthy to be saved, but he found favor. Lovingkindness (hesed) is known to be pure kindness, even toward one who is not deserving. Mercy (rahamim), however, is already mixed with judgment: it is neither pure judgment, nor complete kindness toward one who is undeserving; rather, it applies where one is somewhat worthy, and is treated mercifully."</p>
<p>לכן אנו מתפללים בסדר הזה דיקא כי לא מיבעי שא"א לבא לדין לבד מתוך היסורים והצרות שנעשה את כל אשר עלינו לעשות, עד שנהי' ראים בדין לכל טוב, רק גם לרחמים שנחי' קצת ראים א"א לנו לבא מתוך היסורים, רק ותתננו מקדם לחן ולחסד שאף קשאין ראים תושיענו ואז נוכל לבא אל הרחמים שעכ"פ קצת נהי' ראים, ולא בלבד שמפני שמתוך הצרות קשה לנו לעסוק בתורה ולעשות ככל אשר עלינו לעשות, אך גם מה שעושים, בלא רוח חיים עושים, רק בשבירה ובנפילה, ובלא שמחה ר"ל.</p>	<p>"Therefore, we pray in precisely this order, for it is not only the case that it is impossible for us to come before judgment alone, and—out of the suffering and afflictions—to do everything we are obligated to do, until we would be worthy by strict justice of all good. Rather, even to attain mercy, where we would be somewhat deserving, we cannot reach that state through suffering. Instead, 'Grant us first favor and lovingkindness'—so that even when we are not deserving, You will save us. Only then will we be able to come to mercy, where we will at least be somewhat worthy. And it is not only that because of the afflictions it is difficult for us to engage in Torah and to do all that we must do; even what we do manage to do, we do without vitality of spirit, but rather in brokenness and collapse, and without joy, God forbid."</p>
<p>לכן קשאמר מש"ר למה הרעות וכו' והשיבו ד', וידבר אלקים וכו' אני הוי', שמזה יבואו לבחי' הוי' רחמים, כי ע"י קשי השעבוד יקדימו לצאת כידוע, ולא שמעו אל משה מקצר רוח ומעבדה קשה פי' אם יבואו אל הרחמים מעבדה קשה אז יהי' בקצר רוח, בלא רוח חיים. ולא שמעו וכו' מקצר רוח מפני הקוצר רוח כיון שהוא מעבדה קשה לכן וידבר הוי' ויצום אל בני' מתחלה כתיב וידבר אלקים וכו' ואח"כ אני הוי', ועתה וידבר הוי' מתחלה הוי' רחמים וזה ויצום אל בני' ופרש"י צוה עליהם להנהיגם בנחת וכו' שכל הנהגה עמהם לא תהא מתחילה דין ואח"כ רחמים רק כלה גם מתחלה תהא בנחת.</p>	<p>"Therefore, when our teacher Moses said, 'Why have You done evil...?' and the Holy One answered him, 'God spoke... I am YHVH,' this means that from this will emerge the aspect of YHVH—mercy. For through the intensification of the bondage, they would merit to leave earlier, as is known. 'But they did not listen to Moses because of shortness of spirit and hard labor'—that is to say: if they were to arrive at mercy through hard labor, it would be with shortness of spirit, without vitality of life. 'They did not listen... because of shortness of spirit'—because the shortness of spirit itself came from the hard labor. Therefore, 'The Lord (YHVH) spoke and commanded the Children of Israel': At first it is written, 'God (Elohim) spoke...' and afterwards, 'I am YHVH'; but here, 'YHVH spoke' appears first—that is, mercy comes first. And this is 'He commanded the Children of Israel,' which Rashi explains as: He commanded them to lead Israel gently. Meaning that all leadership over them should not begin with judgment and only later arrive at mercy, but rather the entire approach—already from the beginning— must be gentle."</p>

Nehemia Polen, *The Holy Fire*, 14

Beyond anything Rabbi Shapira said to his hasidim, the very fact that he did not allow himself to be crushed by the events of the war was surely the greatest teaching of all.

Big Question: What do we learn from Moshe's model of "leading gently"?

Visit me at www.joshuarabin.com.